

Nėra sveikatos be psichikos sveikatos

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacinis biuletenis Nr. 1 (24) 2012 m. kovo mėn.

VPSC kontaktai:

ADMINISTRACIJA

Tel. 85 267 18 11
el.p.: info@vpsc.lt

PSICHIKOS SVEIKATOS SKYRIUS

Tel. 85 249 99 75
el.p.: rolanda@vpsc.lt

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 99 76
el.p.: danguole@vpsc.lt

INFORMACIJOS IR RYŠIŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 08 17
el.p.: janina@vpsc.lt

*Daugiau informacijos
galima rasti VPSC
interneto puslapyje:*

<http://www.vpsc.lt>

Kviečiame pasikalbėti!

Prisijungdami prie renginio „Savaitė BE PATYČIŲ“, Valstybinio psichikos sveikatos centro specialistai kovo 19-25 dienomis skelbia Atvirų durų savaitę. Kviečiame visus, kam aktuali smurto prieš moteris tema – darbdavius, darbuotojus ir visus patyrusius ir išgyvenusius šį reiškinį, apsilankyti mūsų centre (Parko g. 15, Vilniuje). Asmeniškai galėsite pabendrauti su psichikos sveikatos specialistais, kurie atsakys į visus Jūsų klausimus, susijusius su šia opia problema. Apsilankiusiems mūsų įstaigoje, padovanosime leidinį „Smurtas prieš moteris darbe... Pasikalbėkime“. Bus priimami visi norintys pasikalbėti apie smurtą prieš moteris darbe, kaip

atpažinti šį reiškinį, prievartos poveikį psichikos sveikatai, o taip pat patarsime, ką reiktų daryti, kaip elgtis patyrus smurtą darbe, kaip kovoti su šia problema.

Apie smurto prieš moteris darbe problemą

Daugelyje šalių moterys sudaro didėjančią darbo jėgos dalį. Tačiau labai daug moterų dirba darbus, kurie dažniausiai yra nesaugūs ir menkai apmokami, t.y., moterys dirba nepalankiomis darbo ir apmokėjimo sąlygomis. Tai pasakytina ne tik apie šalis, kuriose klesti pramonė. Daugelis moterų, dirbančių besivystančiuose ir pramonės šalyse, negali pasigirti malonia darbo patirtimi: neretai ji būna paženklinta netinkamo elgesio ir seksualinio priekabiavimo atvejų, kurie laikomi įprastiniais ir dažniausiai pateisinami kultūriniais ir religiniais įsitikinimais. Nors vis daugiau moterų užima vadovaujančias pareigas, tačiau joms vis dar tenka susidurti su problemomis, kurias sukelia ignoruojantis ar siekiantis pakenkti vyrų elgesys, kuris gali moteris įbauginti.

Šiandieninėje augančioje pasaulinėje ir konkurencingoje rinkoje vis labiau plinta veiksniai, susiję su smurtu darbo vietoje. Nacionalinės apklausos parodė, kad nuo 40 iki 90 procentų apklaustųjų moterų per savo darbo laikotarpį patyrė bent vieną smurto ar priekabiavimo atvejį (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. 2007. Women and Violence at Work. http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2007/110/en/1/ef07110_en.pdf). Europos fondo gyvenimo ir darbo sąlygoms gerinti tyrimų ataskaitoje 2 pažymima, kad, apklausus 31 Europos šalį, tarp jų ir 27 ES valstybes nares, paaiškėjo, jog dirbančioms moterims gresia gerokai didesnė tikimybė patirti patyčias darbo vietoje, nei jų bendradarbiams vyrams.

Dar didesnis skirtumas atskleistas, nagrinėjant seksualinio priekabiavimo atvejus: per pastaruosius 12 mėnesių daugiau nei tris kartus dirbančių moterų, nei vyrų, pranešė patyrusios seksualinį priekabiavimą dėl įvairių priežasčių. Pirmiausia taip atsitinka dėl to, kad moterys yra igijusios daugelį ypač „rizikingų“ profesijų: jos dirbuojasi mokymo, socialinio darbo, slaugos ir sveikatos apsaugos srityse, dirba bankuose, parduotuvėse, viešbučiuose, restoranuose ir gamyklose. Kol kas moterys tebėra izoliuotos ir priverstos tenkintis mažai apmokamomis ir neprestižinėmis pareigomis, tuo tarpu vyrai daugiausia dirba gerai apmokamus, prestižinius darbus ir užima kontroliuojančias pareigas. Be to, smurto ir priekabiavimo atvejus gali sąlygoti įvairūs su darbu susiję veiksniai, pavyzdžiui, sunkios darbo sąlygos (per didelis darbo krūvis, didelis darbo tempas ir pan.), įvairūs darbo aplinkos aspektai (darbuotojų skaičiaus sumažinimas, nepakankama darbdavio parama ir pan.) ir kai kurie darbo organizavimo aspektai (vadovavimas, kuris skatina darbuotojų konkurenciją ir pan.) (Canadian Women's Health Network.2007. A call to Action: Women's Health at Work@ Violence in the Workplace. <http://www.cwhn.ca/resources/workplace/violence.html3>).

Smurtas ir priekabiavimas darbe tiesiogiai paveikia moteris, tačiau jis taip pat gali atsiliepti ir darbdaviui bei įmonei, o plačiaja prasme – ir visai bendruomenei.

© Valstybinis psichikos sveikatos centras

Psichikos sveikatos centruose dirbantys specialistai teikia įvairias psichikos sveikatos priežiūros paslaugas.

KREIPKITĖS, JEI:

2012 metų pradžioje išleistas plakatas apie psichikos sveikatos centruose dirbančių specialistų teikiamas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas.

* * *

Valstybinis psichikos sveikatos centras 2011 metų pabaigoje išleido 4 naujus lankstinukus. Visi jie pdf formatu patalpinti įstaigos svetainėje www.vpsc.lt skyrelyje LEIDINIAI.

Šių leidinių nemokamai galima įsigyti atvykus į Valstybinį psichikos sveikatos centrą (Parko g. 15, Vilnius).

Telefonas pasiteiravimui: 8~5~267 18 11.

Š.m. vasario–balandžio mėn., vykdant Lietuvos nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2006–2013 m. strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2013 m. planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 111 (Žin., 2009, Nr. 22-854), Plungės, Rokiškio, Ukmergės, Alytaus, Šakių, Radviliškio savivaldybėse, organizuojamos konferencijos-seminarai „**Visuomenės sveikatos priežiūros plėtra savivaldybėse**“. Renginiai skirti plėtoti visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybėse, skatinti valstybės ir savivaldybių įstaigų bendradarbiavimą, gerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir prieinamumą gyventojams, aptarti rajonų sveikatos įstaigų būklę, finansavimą. Susitikimuose dalyvavo Sveikatos apsaugos ministerijos bei pavaldžių įstaigų atstovai.

Valstybinio psichikos sveikatos centro atstovai skaitė pranešimus visuomenės psichikos sveikatos klausimais – „Lietuvos visuomenės psichikos sveikatos gerinimas Europos pakto kontekste“ (O. Davidonienė) bei „Visuomenės psichikos sveikata. Psichikos sutrikimų tendencijos. Smurto atsiradimo priežastys, raiškos formos, pasekmės“, „Specialisto vaidmuo smurto prevencijoje“ (R. Adlienė).